

Årsrapport 2004  
for  
Tøjhusmuseet

## Indholdsfortegnelse

1. Beretning
  - 1.1. Mission
  - 1.2. Vision
  - 1.3. Hovedopgaver
  - 1.4. Overordnede resultater
  - 1.5. Kommende udfordringer
  - 1.6. Hovedkonti omfattet af årsrapporten
2. Målrapportering
  - 2.1. Skematisk opstilling af resultatmål samt kobling af økonomi og målopfyldelse
  - 2.2. Vurdering og analyse af særligt udvalgte mål
    - 2.2.1. Særligt indsatsområde: Nyt tilbud for folkeskolens elever (Resultatkrav 10)
    - 2.2.2. Særligt indsatsområde: Den danske hærs uniformering indtil 1800-tallet (Resultatkrav 11)
    - 2.2.3. Uforudset indsatsområde: Indsamling og dokumentation i forbindelse med nyt forsvarsforlig
3. Regnskab
  - 3.1. Driftsregnskab
  - 3.2. Bevillingsafregning og akkumuleret resultat
  - 3.3. Andre tilskudsfinansierede aktiviteter
  - 3.4. Anlægsregnskab
  - 3.5. Personaleregnskab
4. Påtegning

### 1. Beretning

Tøjhusmuseets årsrapport for 2004 er udarbejdet på grundlag af det seneste udkast til resultatkontrakt for perioden 2002 – 2005 mellem Kulturministeriet og Tøjhusmuseet (6. udkast af 22. maj 2003).

#### 1.1. Mission

Tøjhusmuseet er en statsinstitution under Kulturministeriet.

Tøjhusmuseet er et kulturhistorisk specialmuseum til belysning af det danske forsvars historie samt en international våbensamling, der viser våbnenes udvikling fra krudtets indførelse i midten af 1300-tallet til i dag.

Ved Akt 95 28/1 2004 har Tøjhusmuseet med virkning fra den 1. januar 2004 overtaget Orlogsmuseets personale, samlinger og aktiviteter, og Tøjhusmuseets nettobevilling er forhøjet med et beløb svarende til det hidtidige statslige tilskud til Orlogsmuseet.

Tøjhusmuseet har dokumentationsforpligtelsen for det danske forsvar.

Tøjhusmuseet samarbejder med landets øvrige statslige og statsanerkendte museer med henblik på fremme af de opgaver, som museerne er pålagt jf. Museumsloven (lov nr. 473 af 7. juni 2001). For så vidt specifikt angår fly, koordinerer Tøjhusmuseet således eksempelvis sin virksomhed med Danmarks Tekniske Museum.

Tøjhusmuseet har sæde i Forsvarets Museumskommission i lighed med Danmarks Tekniske Museum. Tøjhusmuseet har endvidere sæde i Søværnets Museumskommission og Flyvevåbnets Museumskommission. (Hærens Museumskommission, hvor Tøjhusmuseet også havde sæde blev nedlagt i 2004).

De overordnede rammer for Tøjhusmuseets virke er fastsat i Museumsloven (lov nr. 473 af 7. juni 2001). Der er endvidere fastsat retningslinjer for museets forskning i Lov om forskning ved arkiver, biblioteker, museer mv. (lov nr. 224 af 27. marts 1996).

## 1.2. Vision

Gennem sin praksis vil Tøjhusmuseet definere sig som et **kulturhistorisk museum**. Museet skal mestre kunsten 'at **fortælle historier med autentiske ting**'. Denne form for historiefremstilling skal være museets vigtigste udtryksform, det primære udgangspunkt og dybereliggende formål med al museets virksomhed.

Gennem sit valg af temaer vil Tøjhusmuseet definere sig som et kulturhistorisk **specialmuseum til belysning af det dansk forsvars historie**. Der er tale om et meget bredt og sammensat område, og selvom det principielt indbefatter både sikkerhedspolitiske målsætninger og de ikke-militære midler til at opnå dem, skal museet på dette punkt videreføre sin hidtidige praksis og primært koncentrere sig om de militære midler.

Gennem sine prioriteringer vil Tøjhusmuseet definere sig som et **offentligt museum**. Det skal være let og ubesværet at konsultere og/eller orientere sig i museets genstandssamlinger samt de tilhørende registraturer, arkiver mv., og enhver, der måtte ønske at besøge museets udstillinger, skal i princippet have mulighed herfor. Museet skal udnytte gamle og nye teknikker optimalt med henblik på at gøre museet så 'åbent' og tilgængeligt for publikum som muligt.

## 1.3. Hovedopgaver

Tøjhusmuseets (udadvendte) hovedopgaver er følgende tre:

### **Sikring og tilgængeliggørelse af kulturarven (Samlingerne)**

Tøjhusmuseet skal medvirke til at **sikre og tilgængeliggøre kulturarven** ved at løse en lang række praktiske opgaver inden for sit særlige ansvarsområde. Gennem **indsamling, registrering, bevaring og formidling** skal museet yde sit særlige bidrag til, at samfundet i sin helhed i videst muligt omfang kan tilfredsstille nutidens og fremtidens behov for at disponere over efterladenskaber fra fortidige begivenheder og strukturer, dvs. levn og andre former for vidnesbyrd, der som *kilder* til selv samme fortid giver indsigt i og viden om denne.

### **Historiefremstilling (Formidling)**

Tøjhusmuseet skal bidrage til at **formidle det danske samfunds historie**. Gennem præsentation og tilgængeliggørelse af faktuelle oplysninger, helhedsskabende fortolkninger, perspektiverende forklaringer og nye, tankevækkende spørgsmål skal museet udbrede kendskabet inden for sit emneområde i særdeleshed og dermed medvirke til at uddybe forståelsen for danskernes historie i almindelighed, ikke blot blandt danskerne selv, men også hos andre, der måtte have interesse og behov herfor.

### **Forskning**

Tøjhusmuseet skal medvirke til at erhverve ny viden, indsigt og erkendelse om det danske samfunds historie ved at udføre **forskning** inden for sit emneområde. Museets opgaver i rela-

tion til 'Danmarkshistorien' rækker således videre end til blot at formidle denne. Gennem forskning skal museet selv aktivt bidrage til at skrive den 'historie', som museet skal formidle. Museets forskning tjener også en vigtig funktion i relation til museets indsats for at sikre kulturarven. Udvælgelse og indsamling af bevaringsværdige effekter og dermed beslutningen om hvilke dele af den samlede kulturarv, der skal sikres for eftertiden, skal tage udgangspunkt i forskningen og dens resultater, hvis man skal undgå, at det hele går hen og bliver et det rene tilfældighedernes spil.

En udførlig præsentation af Tøjhusmuseet findes på museets hjemmeside: [www.thm.dk](http://www.thm.dk). Her finder man også museets forskningsberetninger. Udførlige præsentationer af museets to udstillingshuse: Tøjhusmuseet og Orlogsmuseet findes på hhv. [www.thm.dk](http://www.thm.dk) og [www.orlogsmuseet.dk](http://www.orlogsmuseet.dk).

#### 1.4. Overordnede resultater

<b>Finansielt resultat, 2004</b>	<b>Tabel 1</b>
1000 kr.	
Indtægter	4.126
Udgifter	23.351
Resultat, brutto	-19.225
Bevilling (nettotal)	21.700
Resultat, netto	2.475
Til videreførsel	8.088

Tøjhusmuseets overordnede finansielle resultat for 2004 er meget tilfredsstillende. Til trods for et forsøg igennem hele året med nedsat entré og til trods for store engangsudgifter til anskaffelse af ny bil samt omlægning og delvis modernisering af museets sikringssystemer, var museet alligevel i stand til at holde et højt aktivitetsniveau indenfor museets tre kerneområder og samtidigt skabe et positivt finansielt nettoresultat. Overtagelsen af Orlogsmuseet blev endvidere gennemført, uden at det fik negative følger for museets finansielle resultat.

Det positive resultat skyldes først og fremmest et væsentligt mindreforbrug på i alt 1,1 mio. kr. på museets udgifter i forbindelse med Orlogsmuseets overtagelse, et mindreforbrug på 0,7 mio. kr. på museets udgifter til drift af fjernmagasiner, et mindreforbrug på 0,4 mio. kr. vedrørende etablering af ny større særudstilling samt et mindreforbrug på 0,3 mio. kr. vedrørende bygningsmæssig vedligeholdelse. Det forventes, at mindreforbruget på 1,1 mio. kr. vedrørende Orlogsmuseets overtagelse, at mindreforbruget på 0,4 mio. kr. vedrørende ny større særudstilling og at mindreforbruget på 0,3 mio. kr. vedrørende bygningsmæssig vedligeholdelse bliver modsvaret af tilsvarende merforbrug i 2005 og 2006. Mindreforbruget på 0,7 mio.kr. vedrørende fjernmagasiner planlægges anvendt i 2005 eller snarest herefter til etablering af nyt hovedmagasin. For yderligere bemærkninger se afsnit 3. Regnskab.

For anvendelsen af museets akkumulerede overskud til videreførsel ultimo 2004 på 8,1 mio. kr. henvises der til bemærkningerne i tilknytning til Tabel 7.

## Fagligt resultat

Nøgletal for centrale aktiviteter

Tabel 2

	2001	2002	2003	2004
Tilgang af genstande	2.595	2.957	1.189	4.097
Nye indsamlingssager	74	69	50	91
Antal udstillinger ved Tøjhusmuseet	4	4	5	6
- heraf permanente udstillinger	3	3	3	3
- heraf nye særudstillinger (åbnet det pågældende år)	1	-	1	3
Antal særarrangementer for børn ved Tøjhusmuseet	1	1	3	3
Antal særarrangementer for voksne ved Tøjhusmuseet	1	1	1	2
Antal besøgende ved Tøjhusmuseet	67.204	68.052	69.941	78.850
- heraf i efterårsferien	22.586	20.341	20.471	21.912
- heraf på Kulturnatten	9.220	11.040	5.385	10.423
Antal åbningstimer ved Tøjhusmuseet (hele året)	1.268	1.264	1.268	1.378
Antal udstillinger ved Orlogsmuseet	5	4	6	3
- heraf permanente udstillinger	2	2	2	2
- heraf nye særudstillinger (åbnet det pågældende år)	3	2	3	1
- større revisioner af permanente udstillinger	1	1	-	-
Antal særarrangementer for børn ved Orlogsmuseet	1	2	2	2
Antal særarrangementer for voksne ved Orlogsmuseet	1	1	2	-
Antal besøgende ved Orlogsmuseet	32.313	21.773	29.071	22.417*
Antal åbningstimer ved Orlogsmuseet (hele året)	1.190	1.530	1.280	1.238
Besøg ved skoletjenesten (antal skoleklasser)	385	407	457	499
Besøg ved skoletjenesten (antal aktivitetstimer)	1.253	1.344	1.497	1.636
Besøg ved skoletjenesten (antal børn og voksne)	10.422	10.989	11.336	10.695
Forskning (antal årsværk)	2,17	1,44	0,72	2,02

\*note: Ændret opgørelsesmetode i 2004.

Tøjhusmuseets overordnede faglige resultat for 2004 vurderes tilfredsstillende.

Indgåelsen af nyt forsvarsforlig i juni 2004 for perioden 2005-2009 kom i særlig grad til præge museets indsamling i 2004. Forliget indebar omfattende strukturforandringer, som Forsvaret straks gik i gang med at gennemføre. Det nødvendiggjorde en ajourføring og revurdering af museets langsigtede indsamlingsprogrammer og i flere tilfælde måtte nye indsamlings- og dokumentationsinitiativer iværksættes eller fremskyndes. Dette arbejde er påbegyndt i 2004 med et generelt tilfredsstillende resultat. Optagelsen af Orlogsmuseet gjorde det endvidere nødvendigt at foretage en særlig indsats i forhold til Søværnet for at etablere et velfungerende og frugtbart samarbejde.

Årets resultat indenfor kerneopgaven: Bevaring var igen skuffende. Museet havde håbet på en afklaring af de overordnede strukturproblemer i relation til museets magasinforhold, men ligesom i 2003 kom der ingen afklaring på grund af forhold udenfor museets kontrol.

På det formidlingsmæssige område var årets aktivitetsniveau i udstillingshuset: Tøjhusmuseet samlet set meget tilfredsstillende. Museet åbnede 2 større og 1 mindre særudstilling i 2004. Derudover afholdt museet velbesøgte særarrangementer i skolernes vinter-, sommer- og efterårsferie samt på kulturnatten. Museet udgav desuden 3 nyhedsblade i årets løb og museets samlede åbningstid blev udvidet med 110 timer i forhold til tidligere år; en udvidelse på knapt 9 pct.

Det samlede besøgstal i Tøjhusmuseet blev 78.850 besøgende; en stigning på ca. 13 pct. i forhold til 2003. I sig selv er stigningen tilfredsstillende, men det skal bemærkes, at den primært hænger sammen med et meget velbesøgt kulturnat-arrangement og en regnvåd (og dermed museumsvenlig) julimåned. Det daglige besøgstal er således ikke blevet hævet, trods eksperiment med nedsat entré.

I udstillingshuset: Orlogsmuseet har aktiviteten været tilfredsstillende. Besøgstallet blev 22.417, hvilket er et fald på 23 pct. i forhold til 2003. Alligevel er resultatet tilfredsstillende, idet forskellen primært skyldes en mere restriktiv registrering af besøgstal, således at kun besøgende til udstillingerne tælles med.

Museets skoletjeneste nåede et meget tilfredsstillende resultat. I 2004 lykkedes det at fastholde den positive udvikling fra året før, selvom skolernes økonomi er blevet mærkbart ringere. Det gode resultat skyldes først og fremmest en udvidelse af skoletjenestens tilbud med to nye besøg for skoleklasser i 2004 samt en øget markedsføring i forhold til tidligere år.

Museets forskningsindsats i 2004 vurderes meget tilfredsstillende. I modsætning til de to forudgående år lykkedes det at indfri museets målsætning om at frigøre 1,5-2,0 årsværk til forskning. Desuden blev et mangeårigt forskningsprojekt afsluttet med udgivelsen af et omfattende tobindsværk om dansk søartilleri i perioden 1860-2004.

En særlig udfordring museet stod overfor i 2004 var Orlogsmuseets overtagelse, der blev gennemført uden større dramatik med et tilfredsstillende resultat til følge såvel ud fra en faglig som en økonomisk, administrativ og personalepolitisk betragtning. En væsentlig forudsætning for det gode resultat var, at alle implicerede parter medvirkede positivt til processen.

### 1.5. Kommende udfordringer

Efter aftale med Kulturministeriet skal Tøjhusmuseet nå en række strategiske mål i 2005. Udover målet: ”*Digitalisering af registreringer*”, der allerede blev nået i 2004, drejer det sig om følgende:

- *Web-baseret katalog over museets basisudstilling om håndskydevåbnenes historie*, der markerer en foreløbig afslutning på museets indsats indenfor det særlige satsningsområde: Digitalisering af samlingerne.
- *Ny større særudstilling*, der skal medvirke til at synliggøre og øge interessen for museet og museets planer om at omdanne den nuværende basisudstilling på Rustkammersalen i Chr. IV's Tøjhus.

- *Basisudstilling om det danske forsvars historie – detailprojektering,*  
der skal skabe klarhed og øget troværdighed omkring museets planer om etablering af en ny basisudstilling og dermed fremme mulighederne for at opnå økonomisk støtte til projektet.

I 2005 skal Tøjhusmuseet endvidere indgå en ny resultatkontrakt for perioden 2006-2009. En anden stor udfordring for museet i 2005 bliver i den forbindelse at lægge en strategi for museets formidlingsindsats i relation til Forsvarets nyeste historie, herunder Flyvevåbnets, samt til Hærens samlede historie. Der skal desuden findes en langsigtet løsning på museets alvorlige magasinproblemer. Endelig skal der lægges en plan for omdannelsen af museets basisudstillinger.

En tredje større udfordring bliver afslutningen af museets omfattende dokumentations- og formidlingsprojekt om det danske ubådsvåben, der blev nedlagt i november 2004 som en del af det nye forsvarsforlig. Den 21. december 2004 overdrog Søværnet ubåden SÆLEN til museet og det er hensigten, at ubåden skal åbnes for offentligheden i løbet af sommeren 2005. Museet skal endvidere etablere særlige besøg for skoleklasser i ubåden.

#### 1.6. Hovedkonti omfattet af årsrapporten

Årsrapporten aflægges for følgende hovedkonti:

Kontonummer	Hovedkontonavn
21.33.15.	Tøjhusmuseet

Årsrapporten aflægges endvidere for følgende underkonti vedrørende anlæg:

Kontonummer	Hovedkontonavn
21.33.71.73.	Tøjhusmuseet, etablering af flugtvej
21.33.71.74.	Tøjhusmuseet, handicap- og magasinelevator
21.33.71.77.	Tøjhusmuseet, Rustkammersalen, brandsikring og reparation af

## 2. Målrapporing

### 2.1. Skematisk opstilling af resultatmål samt kobling af økonomi og målopfyldelse

#### Oversigt over årets målopfyldelse

**Tabel 3**

Indsatsområde/ hovedformål	Resultatmål	Frist	Målopfyldelse		Ressourcer
			Resultat	%	
Digitalisering af samlingerne/Samlingerne	Digitalisering af registraturer (Resultatkrav 2). Indscanning af 5.523 håndkort for b-samlingen	31.12.04	Opfyldt.  Resultatmålet for 2003 omkring indscanningen af 4.789 håndkort for B-samlingen er samtidig opfyldt.	100%	0,04 årsværk. 181.000 kr.
Digitalisering af samlingerne/Samlingerne	Digital fotografering af museumsgenstande (Resultatkrav 3). 900 effekter fra den våbenhistoriske basisudstilling skal fotograferes digitalt.	31.12.04	Opfyldt .  Der er i alt fotograferet 921 genstande.	100%	0,4 årsværk. 140.000 kr.

## Oversigt over årets målopfyldelse

Tabel 3

Indsatsområde/ hovedformål	Resultatmål	Frist	Målopfyldelse		Ressourcer
			Resultat	%	
Aktivt opsøgende indsamling/Sam- lingerne	Hæren (Resultatkrav 7). En typisk dansk hærenheds internationale udsendelse skal dokumenteres.	31.12.04	Opfyldt.	100%	0,1 årsværk. 52.000 kr.
Aktivt opsøgende indsamling/Sam- lingerne	Flyvevåbnet (Resultatkrav 8). To F-16 jagerflys hoved- opgradering dokumenteres. De to flys operative indsats i 2004 dokumenteres.	31.12.04	Opfyldt.	100%	0,03 årsværk. 15.000 kr.
Skoletjenesten/For- midling	Nyt tilbud for folkeskolens elever (Resultatkrav 10). Tøjhusmuseet skal udvide sine nuværende undervisningstil- bud til folkeskolens elever med et nyt tilbud.	31.12.05	Opfyldt. I januar 2004 blev undervisnings- tilbudene til folkeskolens elever udvidet med et nyt tilbud med titlen: <i>"Krig og konventioner. Det 20. århundredes krige."</i>	100%	0,4 årsværk, heraf 0,1 årsværk i 2004. 140.000 kr.
Forskning/Formidling	Den danske hærs uniformer- ing indtil begyndelsen af 1800-tallet (Resultatkrav 11). Tøjhusmuseet vil fortsætte sine studier i den danske hærs uniformering.	31.12.05	Opfyldt. I 2004 blev 7 artikler om uniformer og udrustning i den danske hær i perio- den 1600-1757 færdiggjort. Herudover blev en artikel færdiggjort i 2003 om uniformer og udrustning i den danske hær 1774-1803, artilleriet, publiceret.	100%	0,4 årsværk. 128.000 kr.

## 2.2. Vurdering og analyse af særligt udvalgte mål

### 2.2.1. Særligt indsatsområde: Nyt tilbud for folkeskolens elever (Resultatkrav 10)

#### Mål og baggrund

I 1995 etablerede Tøjhusmuseet en skoletjeneste, der fik til opgave at arrangere og gennemføre særlige besøg for skoleklasser på museet. I dag udbydes der mindst et besøg specielt målrettet til hvert klassetrin i folkeskolen og der er tilsvarende arrangeret besøg, der specielt henvender sig til klasser fra gymnasieskolen, tekniske skoler og øvrige ungdomsuddannelser. Besøgene er tilrettelagt som halvdags undervisningsforløb, hvor der er lagt særlig vægt på at aktivere eleverne gennem eksempelvis rollespil.

Det er museets målsætning, at elever, der deltager i skoletjenestens besøg, skal tilegne sig ny historisk viden, som giver dem en dybere forståelse for deres egen nutidige og fremtidige virkelighed. De forskellige besøg tager således sit udgangspunkt i en bestemt historisk periode eller begivenhed, og det er hensigten, at alle tidsafsnit, der falder indenfor museets kronologiske ansvarsområde, dvs. tiden fra middelalderen og frem til vore dage, skal være dækket ind med mindst et tilbud.

Der har imidlertid mænglet et tilbud, der tog udgangspunkt i det 20. århundrede, og ikke mindst med tanke på de voldsomme billeder fra nutidens krige og terrorisme, som eleverne i dag dagligt udsættes for i medierne, besluttede museet sig for at arrangere et nyt tilbud, der tog denne periodes krige op til behandling og ud fra en etisk tilgangsvinkel satte fokus på problemstillingen om, hvad der i grunden er tilladt i krig.

### *Resultater*

Projektet er resulteret i et nyt undervisningsforløb med tilhørende undervisningsmateriale, der nu udbydes for folkeskolens 6. klasser og opefter under titlen: "*Krig og konventioner. Det 20. århundredes krige.*"

### *Økonomi*

Projektet er udviklet i samarbejde med en ældre historiestuderende fra Københavns Universitet, der også er ansat ved museet. Da den studerende gik i ind i projektet som et led i sit studie, havde museet ingen lønudgifter til ham for de timer, han arbejdede på projektet i den sammenhæng. Udover den studerendes frivillige indsats blev det samlede tidsforbrug på projektet knapt 700 timer med en samlet lønudgift på 125.000 kr. De øvrige udgifter beløb sig til ca. 15.000 kr. Den samlede udgift blev således 140.000 kr., der er finansieret med midler fra museets ordinære driftsbevilling, samt værdien af den studerendes ulønnede indsats.

Efter overgangen til drift opkræves der en brugsafgift fra de klasser, der benytter sig af tilbuddet. For tiden opkræves der 300 kr. per besøg.

### *Analysen*

Projektet er gennemført uden større problemer indenfor den fastsatte budget- og tidsramme. Det har utvivlsomt haft en positiv indflydelse på det opnåede resultat, at projektet blev gennemført i et konstruktivt samarbejde med en historiestuderende fra Københavns Universitet. Det betød ikke blot en ressourcemæssig aflastning for museet, men også at museet fik tilført nye ideer og impulser udefra.

### *Vurdering*

Den store interesse, der har været for det nye undervisningsforløb, og de positive tilbagemeldinger, som museet har fået fra lærer og elever, tyder på, at projektet har været meget vellykket. Allerede i 2004 gjorde ikke mindre end 53 klasser brug af tilbuddet, dvs. hvert 10. besøg ved skoletjenesten, der i alt havde 499 besøg i 2004.

## 2.2.2 Særligt indsatsområde: Den danske hærs uniformering indtil 1800-tallet (Resultatkrav 11)

### *Mål og baggrund*

Tøjhusmuseet har en ambition om at skabe en grundlæggende viden om den danske hærs uniformering og udrustning igennem tiden. For perioden efter 1800-tallets begyndelse giver det ikke større problemer. Anderledes forholder det sig derimod med perioden før. Her er vores viden på mange måder mangelfuld, og der er stort set ikke bevaret danske uniformer, uniformsdele og udrustningsgenstande fra perioden, hverken i Danmark eller i udlandet.

Det aktuelle projekt har haft to hovedformål. For det første har hensigten været at tilvejebringe et mere fyldestgørende og detaljeret kendskab til den danske hærs uniformering i perioden indtil 1800-tallets begyndelse. For det andet har hensigten være at udnytte denne ny viden til at fremstille virkelighedstro rekonstruktioner af periodens uniformer. Projektet skal dermed både ses som et traditionelt forskningsprojekt og som et utraditionelt, men seriøst forsøg på at udfylde huller i museets genstandssamlinger og dermed skabe forudsætningerne for, at museet ved hjælp af genstande også kan fortælle historien om den danske hærs uniformering og udrustning i perioder, hvorfra de 'autentiske' genstande i dag er gået tabt.

### *Resultater*

Projektet har resulteret i udarbejdelsen af en lang række artikler om den danske hærs uniformering og udrustning fra år 1600 til begyndelsen af 1800-tallet. Enkelte af de pågældende artikler er publiceret i forskellige årbøger og tidsskrifter, og det forventes, at resten vil blive det i løbet af 2005 og 2006. Herudover er forskningsresultaterne samlet i en kort og populær fremstilling, der udgives i 2005 i form af et 75 siders hæfte med titlen: ”Den danske hærs uniformer i 1700-tallet”.

Hvad angår rekonstruktionsdelen var der allerede i 2003 fremstillet 8 uniformer fra slutningen af 1700-tallet, og dermed var den del af projektet reelt færdiggjort. I 2004 lykkedes det imidlertid at opnå fornyet økonomisk støtte til rekonstruktionsdelen fra Københavns Manufakturhandlerforenings almene Fond, der også havde sikret finansieringen af det oprindelige projekt. Det nye tilskud gjorde det muligt at videreføre rekonstruktionsarbejdet, og i 2004 blev der fremstillet endnu en rekonstruktion af en dansk soldats uniform fra 1700-tallet. I 2005 vil arbejdet fortsætte, og det forventes, at yderligere otte uniformer er rekonstrueret inden årets udgang. Det forventes således, at projektet vil resultere i en rekonstruktion af i alt 17 uniformer.

### *Økonomi*

Ressourceforbruget på projektet har til og med 2004 været et samlet timeforbrug på knapt 4.300 timer fordelt med ca. 1.200 timer til forskning med en samlet lønudgift på 256.600 kr. og ca. 3.100 timer til rekonstruktion af uniformer med en samlet lønudgift på ca. 455.600 kr. Derudover er der afholdt udgifter til hovedsageligt indkøb af materialer mv. i forbindelse med rekonstruktionsprojektet for i alt 154.800 kr. De samlede udgifter til og med 2004 beløber sig således til ca. 866.000 kr. Det forventes, at udgiften til den resterende del af projektet bliver ca. 350-375.000 kr., hvormed projektets samlede udgift anslås at blive lidt over 1,2 mio. kr.

Projektfinansieringen er i vid udstrækning tilvejebragt ved tilskud fra et privat fond. Det drejer sig om ”Københavns Manufakturhandlerforenings almene Fond”, der har doneret 725.000 kr. til projektet. Resten af finansieringen er tilvejebragt med midler fra museets ordinære driftsbevilling.

### *Analyse*

Projektets forskningsdel har uden større problemer kunnet indpasses i museets arbejdsplaner, bl.a. fordi det har været uafhængigt af eksterne forhold. Det har været en vigtig forudsætning for, at forskningsdelens tidsplan har kunnet overholdes. Noget anderledes forholdt det sig med rekonstruktionsdelen, hvis gennemførelse var afhængig af økonomisk støtte ude fra. Det betød, at projektet oprindeligt blev iværksat med en målsætning om at rekonstruere 8 uniformer, og det var først efterfølgende, da det oprindelige mål var nået, at målsætningen kunne udvides til ikke mindre end 17 uniformer. Betingelserne for at gennemføre den del af projektet har således været noget tilfældige.

### *Vurdering*

Det forskningsmæssige resultat af projektet vurderes særdeles tilfredsstillende. Vort kendskab til den danske hærs uniformering og udrustning er blevet kraftigt udbygget og store huller i vores viden er nu udfyldt. Hvad angår rekonstruktionsdelen, kan man vel betragte det store ekstraordinære fondstilskud i 2004 som en anerkendelse af museets evne til at formidle sine forskningsresultater for et bredt kulturhistorisk interesseret publikum på en ny spændende måde gennem brugen af rekonstruktioner.

### 2.2.3 Uforudset indsatsområde: Indsamling og dokumentation i forbindelse med nyt forsvarsforlig

#### *Mål og baggrund*

Tøjhusmuseet har i 2004 gennemført eller indledt en række omfattende, ekstraordinære indsamlings- og dokumentationsprojekter i forbindelse med implementeringen af forsvarsforliget for 2005-09. Projekterne har til formål at sikre væsentlige, autentiske effekter til belysning af dansk forsvar under den Kolde Krig og den dansk internationale indsats i 1990'erne, som ellers ville gå tabt for eftertiden.

Den 10. maj 2004 blev der indgået et politisk forlig om Forsvarets ordning i perioden 2005-09. Forliget indeholder en række grundliggende tilpasninger i de opgaver, strukturer og det materiel, som har karakteriseret Forsvaret i perioden under Den Kolde Krig og under det danske internationale engagement i 1990'erne. Omstruktureringerne har til hensigt at tilpasse Forsvaret til den aktuelle sikkerhedspolitiske situation og omfatter - foruden grundliggende nye opgaver for Forsvaret - blandt andet en tilpasning af kommandostrukturene, ændring af værnepligten, nedlæggelse af 19 tjenestesteder samt udfasning af en række markante våbensystemer.

Tøjhusmuseet havde forudset, at de fleste af disse strukturtilpasninger ville blive gennemført over en længere årrække, og museet havde derfor indarbejdet tiltag vedrørende de berørte funktioner i sine langsigtede indsamlings- og dokumentationsprogrammer. Omfanget af strukturtilpasningerne, deres gennemgribende karakter og ikke mindst den takt som de forventes gennemført med, har dog overrasket museet betydeligt og har nødvendiggjort gennemførslen af en række til dels omfattende projekter med meget kort varsel.

#### *Resultater*

Straks efter offentliggørelsen af forligsteksten indledte Tøjhusmuseet en dialog med Forsvarets ledelse og forskellige myndigheder med henblik på at skabe et overblik over omfanget og takten af de tiltænkte strukturtilpasninger. Gennem denne dialog stod det klart, at en række af tilpasningerne – ikke mindst de påtænkte udfasninger af større, centrale våbensystemer – ville ske ganske hurtigt; allerede i løbet af sidste halvår af 2004. Tøjhusmuseet måtte derfor straks indlede en række indsamlings- og dokumentationsprojekter for at sikre væsentlige effekter for eftertiden. Blandt projekterne kan nævnes:

- Indsamling og dokumentation vedrørende det danske ubådsvåben, herunder en overdragelse af ubåden SÆLEN med henblik på formidling til publikum. SÆLEN blev den 21. december 2004 overdraget til Tøjhusmuseet og takket være et betydeligt sponsorat fra et tyske rederi er det lykkedes museet at få opstillet ubåden på land på Holmen. SÆLEN forventedes ikke udfaset før 2015.
- Indsamling og dokumentation vedrørende det landbaserede luftforsvar, herunder en overdragelse af materiel fra IHAWK og DEHAWK systemerne. Sidstnævnte forventedes ikke udfaset før efter 2015.
- Indsamling og dokumentation af Hærens Leopard 1 kampvogne, herunder sikring af en vogn, som deltog i træfninger i Bosnien i 1994. Leopard 1 forventedes ikke udfaset før 2010.
- Indsamling og dokumentation vedrørende ét af de sidste ordinære værnepligtshold med 12 måneders værnepligt, som uddannedes til mobiliseringsstyrken ved Hæren.

I tilknytning til strukturtilpasningerne ved Forsvaret er der også gennemført gennemgribende omlægninger i det civile beredskab, herunder en afvikling af det traditionelle mobiliseringsberedskab. Tøjhusmuseet har i den forbindelse fået overdraget en ganske stor samling af effekter til belysning af dette væsentlige aspekt af den Kolde Krig og det danske internationale engagement fra Beredskabscenter Storkøbenhavn.

Tøjhusmuseet har endvidere indledt eller planlagt en lang række andre ekstraordinære indsamlings- og dokumentationsprojekter, som søges gennemført i 2005-06.

#### *Økonomi*

De ovennævnte projekter har som udgangspunkt skullet gennemføres indenfor museets eksisterende ressourcemæssige rammer og har derfor lagt et betydeligt beslag på personaleressourcer, idet omfanget dog ikke er opgjort særskilt. Samlet skønnes personaleforbruget vedrørende de ekstraordinære projekter dog at have været ca. 0,3 årsværk, primært blandt museets akademiske personale.

Gennemførelsen af projekterne har endvidere rejst en række logistiske udfordringer, idet der bl.a. har været tale om indsamling af store og tunge effekter. I vid udstrækning har museet kunnet absorbere tilvæksten indenfor sine eksisterende magasinrammer, men enkelte effekter har måttet opstilles efter aftale med Forsvaret. Dette gælder ikke mindst ubåden SÆLEN, hvor museet har indgået en aftale om opstillingen på Holmen med Søværnet. Samtidig blevet ilandsætningen af SÆLEN muliggjort gennem et sponsorat til en anslået værdi af ca. 750.000 kr.

#### *Analyse*

Det har naturligvis været vanskeligt at indpasse disse omfattende, ekstraordinære opgaver i museets eksisterende strategiske planlægning og arbejdsprogrammer, og trods en høj prioritering har projekternes gennemførelse været forbundet med flaskehalsproblemer ved allokeringen af ikke mindst personaleressourcer og magasin kapacitet. Det er således ikke lykkedes at gennemføre projekterne fuldt i den form eller i det omfang, som museet havde ønsket, og museet har også i tilrettelæggelsen af den ekstraordinære indsats måttet vælge væsentlige aspekter fra. Gennem en stadig vurdering og prioritering af opgaverne vil museet i 2005-06 søge yderligere at optimere udbyttet af sin indsats på området.

#### *Vurdering*

I kraft af en betydelig og målrettet indsats fra Tøjhusmuseet er det lykkedes af opnå gode resultater i de iværksatte projekter, som positivt vil bidrage til museets formidling af dansk forsvar siden 1945. Dette havde dog ikke været muligt uden en tæt dialog med og en stor imødekommenhed fra Forsvaret. Særligt er der efter Tøjhusmuseets sammenlægning med Orlogsmuseet skabt et tæt og afklaret samarbejde med Søværnet.

### 3. Regnskab

#### 3.1. Driftsregnskab

##### Driftsregnskab, 2004

Tabel 4

Løbende priser 1000 kr.	2003		----- 2004 -----		2005
	Regnskab	Budget	Regnskab	Difference	Budget
Udgifter	14.205	15.000	23.351	-8.651	22.800
Indtægter	2.472	2.200	4.126	-1.926	3.600
Resultat, brutto	11.733	12.800	19.225	-6.725	19.200
Bevilling (nettotal)	12.200	12.800	21.700	-8.900	19.200
Resultat, netto	467	300	2.475	-2.175	0

Regnskabet er udarbejdet efter de almindelige regnskabsprincipper, der anvendes i staten. Tøjhusmuseet har følgende underkonti: 10. Almindelig virksomhed; 21. Brandsikring af Chr. IV's Bryghus samt 97. Andre tilskudsfinansierede aktiviteter. Nettoresultatet på 2.475.353 fremkommer som en kombination af et mindreforbrug på underkonto 10 på 2.471.351 kr. og et mindreforbrug på underkonto 97 på 4.002 kr. Budgettallene for 2004 er taget fra finansloven for 2004 og budgettallene for 2005 er taget fra finansloven for 2005.

##### Oversigt over hovedformål, 2004

Tabel 5

1000 kr.	Indtægter	Udgifter	Resultat
Samlingerne	47	2.402	-2.355
Formidling	3.278	6.780	-3.503
Forskning	0	1.083	-1.083
Generel ledelse og administration	0	2.224	-2.224
Hjælpefunktioner	802	10.862	-10.060
I alt	4.126	23.351	-19.225
Bevilling (nettotal)			21.700
Resultat, netto			2.475

Angivelsen af udgifter og indtægter på hovedformålene bygger kun delvist på regnskabsmæssige registreringer, idet fordelingen af lønudgiften til museets månedslønnede på knapt 7,2 mio. kr. er baseret på skøn over de enkelte medarbejders procentuelle fordeling af arbejdstid på de respektive hovedformål.

I indtægten indgår et beløb på 0,9 mio. kr., der vedrører gaver og tilskud fra private og offentlige fonde mv. For en nærmere forklaring af beløbets sammensætning henvises til Tabel 8 og tilhørende bemærkninger. Endvidere indgår et beløb på 0,5 mio. kr., der vedrører likvide midler og andre finansielle aktiver modtaget fra Orlogsmuseet i forbindelse med museets overtagelse. Tøjhusmuseets reelle egenindtjening i 2004 har således været 2,6 mio. kr. Heraf udgjorde entréindtægten fra museets besøgende 1,6 mio. kr., dvs. knapt 62

pct., og indtægten fra museets salg af kioskvarer 0,5 mio. kr., dvs. knapt 20 pct. Indtægten fra skoletjenesten var knapt 0,2 mio. kr. og indtægten vedrørende lokaleudlejning var tilsvarende knapt 0,2 mio. kr.

Udgifterne til samlingerne vedrører hovedsageligt udgifter til drift af museets fjernmagasiner samt lønudgifter til museets videnskabelige personale. Udgifterne til formidling vedrører hovedsageligt lønudgifter til museets videnskabelige personale, opsynsbetjente og omvisere ved skoletjenesten samt udgifter i forbindelse med afviklingen af museets levende aktiviteter i ferieperioderne, herunder primært til diverse aktører.

I udgiften til hjælpefunktioner indgår et beløb på 3,7 mio. kr., der vedrører husleje af Orlogsmuseets bygninger samt 2,0 mio. kr., der vedrører ejendomsskatter til Københavns kommune for Tøjhusmuseets øvrige bygninger i København. Den samlede udgift til bygningsdrift beløb sig til 8,2 mio. kr.

### 3.2. Bevillingsafregning og akkumuleret resultat

#### Bevillingsafregning (oversigt), 2004

Tabel 6

1000 kr.	Bevilling	Regnskab	Årets overskud	Disposition, oversk. der bortfalder	Akkumuleret oversk. til videreførsel
<i>Driftsbevilling (§ 21.33.15)</i>					
Lønsum	9.400	9.813	267	0	656
Øvrig drift	12.300	9.412	2.208	0	7.432
I alt	21.700	19.225	2.475	0	8.088
<i>Anlægsbevilling (§ 21.33.71.73)</i>					
Udgifter	30.000	0	30.000	0	900
Indtægter	0	0	0	0	0
<i>Anlægsbevilling (§ 21.33.71.74)</i>					
Udgifter	0	0	0	0	1.000
Indtægter	0	0	0	0	0
<i>Anlægsbevilling (§ 21.33.71.77)</i>					
Udgifter	0	9	-9	0	171
Indtægter	0	0	0	0	0

Det akkumulerede overskud til videreførsel vedrørende hovedkonto 21.33.15 består af et akkumuleret overskud på 6.713.352 kr., der vedrører underkonto 21.33.15.10. Almindelig virksomhed samt et akkumuleret overskud på 1.374.494 kr., der vedrører underkonto 21.33.15.21. Brandsikring af Chr. IV's Bryghus.

I forbindelse med bevillingsafregningen for 2004 er der omflyttet 0,7 mio. kr. fra øvrig drift til løn. Beløbet er sammensat af et beløb på 0,3 mio. kr., der vedrører indtægter fra museets skoletjeneste og lokaleudlejning, som er genbrugt som løn, jf. hjemmel under 21.33.15 til at genbruge indtægter vedr. skoletjenesten og lokaleleje som løn, samt et beløb på knapt 0,4 mio.kr., der vedrører lønudgifter til særudstillinger og andre særlige arrangementer, hvor museet jf. 21.33.15 har hjemmel til at forøge lønsummen.

Driftsoverskuddet i 2004 kan jfr. forklaringen under Tabel 1 hovedsageligt henføres til et mindreforbrug vedrørende udgifter i forbindelse med Orlogsmuseets optagelse på i alt 1,1 mio. kr., der forventes modsvaret af et tilsvarende merforbrug i 2005 og 2006; et mindre forbrug vedrørende drift af museets fjernmagasiner på 0,7 mio. kr., der planlægges anvendt i 2005 eller snarest herefter til etablering af nyt hovedmagasin; et mindreforbrug vedrørende etablering af ny større særudstilling i 2005 på 0,4 mio. kr., der forventes modsvaret af et tilsvarende merforbrug i 2005, samt et mindreforbrug vedrørende bygningsmæssig vedligeholdelse på 0,3 mio. kr., der forventes modsvaret af et tilsvarende merforbrug i 2005 og 2006.

I forbindelse med forberedelse af bevillingsafregningen for 2004 har det vist sig, at en bevilling til tilskud til brandsikring af kunstmuseet Louisiana ved en fejl blev placeret på underkonto 21.33.71.73. Tøjhusmuseet, etablering af flugtveje. Fejlen er opstået som en skrivefejl i Akt 121 24/3 2004, hvor bevillingen foreslås optaget på underkonto 73. Fejlen er rettet ved bevillingsafregningen for 2004. 30,0 mio. kr. er derfor omflyttet til underkonto 21.33.71.80. Tilskud til brandsikring af Louisiana.

### Akkumuleret resultat, 2004

Tabel 7

Løbende priser, 1000 kr.	<i>Ultimo</i> 2001	<i>Ultimo</i> 2002	<i>Ultimo</i> 2003	<i>Årets</i> <i>resultat</i>	<i>Ultimo</i> 2004
Hovedkonto 21.33.15	3.021	5.146	5.612	2.475	8.087

I videreførelsesbeløbet ultimo 2004 indgår et beløb på 3,9 mio. kr., der planlægges anvendt i 2005 eller snarest herefter til etablering af nyt hovedmagasin; et beløb på 1,1 mio. kr. der planlægges anvendt i 2005 og 2006 til udgifter i forbindelse med Orlogsmuseets optagelse; et beløb på 0,9 mio. kr., der planlægges anvendt i 2005 til et delvist tilskudsfinansieret bevarings- og formidlingsprojekt vedrørende en ubåd; et beløb på 0,8 mio. kr., der planlægges anvendt i 2005 til etablering af en ny større særudstilling i Chr. IV's Tøjhus; et beløb på 0,3 mio. kr. afsat til resultatkontraktprojekter i 2005; et beløb på 0,3 mio. kr., der udgør Tøjhusmuseets bidrag til et Ph.d.-stipendium samfinansieret med Kulturministeriet og Danmarks Biblioteksskole; et beløb på 0,3 mio. kr., der planlægges anvendt til bygningsmæssig vedligeholdelse i 2005 og 2006; et beløb på 0,2 mio. kr., som vedrører medfinansiering af et primært tilskudsfinansieret projekt vedrørende bevaring af en torpedomissilbåd samt et beløb på 0,1 mio. kr., der er afsat til nye resultatkontraktprojekter i forbindelse med indgåelse af nye kontrakt for perioden 2006-2009.

### 3.3. Andre tilskudsfinansierede aktiviteter

#### Andre tilskudsfinansierede aktiviteter

Tabel 8

##### Oversigt

2004 1000 kr.	Modtagne		
	tilskud	Udgift	Overskud
Konstruktionstegninger af ældre kanoner	38	38	0
Indsamling, Tøjhusmuseets Venner	0	0	0
Torpedomissilbåden SEHESTED	6	6	0
Model af Tøjhuskomplekset anno 1625	50	50	0
Særudstilling om russiske pragtuniformer	0	0	0

**Andre tilskudsfinansierede aktiviteter****Tabel 8**

Oversigt			
2004	Modtagne		
1000 kr.	tilskud	Udgift	Overskud
Rekonstruktion af uniformer fra 1700-tallet	376	376	0
Større særudstilling i 2005: "Rødkjoler"	99	95	4
Publikation: "Husarer i Roskilde"	5	5	0
Publikation: "Gøngenhøvdingen"	28	28	0
Publikation: "Geworbne Krigskarle"	0	0	0
Publikation: "Dansk Søartilleri 1860-2004"	334	334	0
I alt	936	932	4

Af de modtagne tilskud udgør et samlet beløb på i alt 773.500 kr. nye tilskud modtaget i 2004. Restbeløbet på 162.414 kr. vedrører uforbrugte gavemidler fra tidligere år for et samlet beløb på 158.413 kr. samt et beløb på 4.001 kr., der ved afslutningen af regnskabsåret 2003 blev overført for meget til en beholdningskonto. Ved afslutningen af regnskabsåret 2004 blev alle uforbrugte gavemidler overført til en beholdningskonto. Der blev overført midler for et samlet beløb på i alt 698.273 kr. Dette beløb, hvoraf 313.780 kr. vedrører uforbrugte gavemidler fra 2003 eller tidligere år, indgår som en del af den samlede udgift på 931.913 kr. Den reelle udgift i 2004 på underkonto 97 har således været 547.420 kr. Mindreforbruget på 4.001 kr. er brugt til at udligne det underskud, der i 2003 opstod på underkonto 97, fordi der blev overført 4.001 kr. for meget til en beholdningskonto ved regnskabsårets slutning.

**Videreførselsoversigt****Tabel 9**

2004	Underkt. 10	Underkt. 21	Underkt. 97
1000 kr.			
Indtægter	3.190,6	0,0	935,9
Udgifter	22.419,2	0,0	931,9
Årets resultat	19.228,7	0,0	4,0
Akk. resultat til videreførsel	6.713,4	1.374,5	0,0
Ultimosaldo beholdningskonti	-	-	698,3

Af det akkumulerede resultat til videreførsel på underkonto 10 vedrører knapt 0,7 mio. kr. lønmidler og knapt 6,1 mio. kr. øvrig drift. Det akkumulerede resultat på underkonto 21 vedrører øvrig drift. Beløbet på 698.300 kr. vedr. underkonto 97 henstår på en beholdningskonto.

### 3.5. Anlægsregnskab

#### Igangværende anlægsprojekter

Tabel 10

1000 kr.				
Anlægsprojekt	Byggestart	Forventet afslutning	Årets udgift	Totaludgift
§ 21.33.71.73. Tøjhusmuseet, etablering af flugtvej	2005	2007	0	0
§ 21.33.71.74. Tøjhusmuseet, handicap- og magasinlevator	2005	2007	0	0
§ 21.33.71.77. Tøjhusmuseet, Rustkammersalen, brandsikring og reparation af	2002	2005	9	2.129

Projekterne vedrørende etablering af flugtvej samt handicap- og magasinlevator blev sat i bero i sommeren 1997, idet den nye Kgl. Bygningsinspektør, der var tiltrådt i mellemtiden, fremsatte alternative forslag til projekternes gennemførelse. Museet bad derfor den nye bygningsinspektør om at arbejde videre med sine nye ideer og med udgangspunkt i sine alternative forslag udarbejdede han 2000-2001 et dispositionsforslag for bl.a. en alternativ etablering af handicap- og magasinlevator. Af finansielle grunde har det imidlertid ikke været muligt at iværksætte det nye projekt, idet det endnu ikke har været muligt at frigøre tilstrækkeligt med anlægsmidler til at gennemføre arbejderne. Museet forventer at iværksætte en mindre del af det samlede anlægsprojekt i 2005 eller i 2006.

Projektet vedrørende reparation af taget på Chr. IV's Tøjhus blev iværksat og afsluttet allerede i sommeren 2002, og projektet vedrørende brandsikring på Rustkammersalen blev påbegyndt i foråret 2003. Selve sikringsdelen af projektet blev afsluttet i 2003, men den resterende del af projektet, efterbearbejdningen, vil først blive afsluttet i 2005.

### 3.6. Personaleregnskab

#### Personaleoplysninger

Tabel 11

Årsværk	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Regnskab	Budget
	2001	2002	2003	2004	2005
Gennemsnitligt årsværksforbrug	23	26	26	35	34
Tilgang/afgang	8/8	13/7	9/8	31/10	-

Tabel 11 bygger på data fra Statens Centrale Lønregister. Museets personale er sammensat af et stort antal personalegrupper. Museet har således medarbejdere ansat på knapt 11 forskellige overenskomster.

Alle ansatte er talt med i opgørelsen over tilgang og afgang af medarbejdere, også timelønnede medarbejdere med et meget begrænset timetal.

Tilgangen af medarbejdere i 2004 skyldes i alt væsentligt overdragelse af medarbejdere fra Orlogsmuseet i forbindelse med Orlogsmuseets overtagelse den 1. januar 2004. Afgangen skyldes flere forskelligartede

forhold, men i de fleste tilfælde har det drejet sig om studentermedhjælpere, der er blevet færdige med deres studier.

#### 4. Påtegning

København den 30. marts 2005.



Ole L. Frantzen

Direktør

Tøjhusmuseet

Kulturministeriet godkender herved Tøjhusmuseets årsrapport for perioden 1. januar til 31. december 2004.

Årsrapporten giver et retvisende billede af virksomhedens økonomiske og faglige resultater, jf. § 41 i Finansministeriets bekendtgørelse nr. 188 af 18. marts 2001 (regnskabsbekendtgørelsen) samt Akt 63 11/12-2002. For så vidt angår de dele af årsrapporten, der svarer til det ordinære årsregnskab, er kravene i regnskabsbekendtgørelsen § 39 opfyldt.

København den 5. april 2005



Karoline Pæren Kjeldsen

Departementschef